

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunto 25.11.2022

VNS 4/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

VNS 6/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

VNS 7/2022 vp Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta

Esittelijä: Kalle Aro

Valmistelijat: Raisa Mäkipää, Jyrki Aakkula, Kalle Aro, Heikki Lehtonen, Kristiina Lång, Juha Mikola, Paula Ollila ja Aleksi Räsänen

Ilmastopolitiikan toimintaympäristö on muuttunut

- Ilmastopolitiikan suunnittelussa käytetyt taustaoletukset eivät vastaa nykykehitystä
 - 1) Metsien kasvunopeus on ennakoitua pienempi ja hakkuiden määrä viime vuosina korkealla tasolla
 - Metsien hiilinielu ennakoitua pienempi ja maankäyttösektori muuttunut nettonielusta päästölähteeksi (ennakkotieto vuodelle 2021)
 - Muutos luo merkittävää painetta lisätoimenpiteille maankäyttösektorille (mm. peltöjen käyttö)
 - 2) Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 vaikuttaa voimakkaasti energiasektorilla
 - Energiasektorilla tapahtuneet muutokset vaikuttavat Suomen päästökehitykseen ja suunnitelmissa linjattujen toimenpiteiden kustannuksiin, toteuttamiskelpoisuuteen ja vaikuttavuuteen
 - Venäjän puuntuonnin korvaaminen kotimaisilla hakkuilla ja energianpuun kysynnän kasvu todennäköisesti edelleen heikentävät maankäyttösektorin nielukehitystä. Näitä ei ilmastopolitiikan tueksi tehdyissä 'Hiilineutraali Suomi'-laskelmissa ole huomioitu.
- Hiilineutraaliustavoite 2035 ei toteudu suunnitelluilla toimenpiteillä
- Taakanjakosektorille asetettujen EU-tavoitteiden toteutuminen epätodennäköistä
- Lisätoimenpiteiden tarve kohdistuu sekä taakanjako- että maankäyttösektorille

Hiilineutraalius 2035 vaatii uusia toimenpiteitä

- Uusia toimenpiteitä tarvitaan kaikilla sektoreilla
 - Erityisen tärkeänä näyttäytyy maankäyttösektorin päästövähennysten toteuttaminen ja hiilinielujen vahvistaminen
 - Luke/ILMAVA-hanke arvioi maankäyttösektorin päästövähennyspotentiaaliksi 10 Mt CO₂-ekv/v ja tehokkaimmiksi toimiksi metsäkadon hidastamisen ja turvemaapeltojen käytön muutokset
 - PTT: Kymmenen maankäyttösektorin käyttökelpoisinta toimenpidettä voisivat tuottaa arviolta noin 5,2 Mt CO₂-ekv. vuosittaisen positiivisen ilmastovaikutuksen 0–10 € / t CO₂-ekv. kustannuksella
 - Maankäyttösektorin toimenpiteet usein kustannustehokkaita mutta vaikutuksiltaan epävarmoja
 - Metsätaloudessa nopeimmin vaikuttavia lisätoimia voivat olla Metsähallituksen toteutettavaksi osoitetut ilmastotoimet
 - Maatalouden osalta lisätoimenpiteet tulisi kohdentaa turvemaapelloille, joilla päästövähennykset voisivat olla yhteiskunnan kannalta tärkein tuote ja niiden toteuttaminen viljelijälle tulonlähde
 - Haasteena toimenpiteiden riittävän laaja-alainen rahoitus ja hyväksyttävyys
- **Luonnonvarakeskus suosittaa, että kasvihuonekaasupäästöjen vähentämismahdollisuudet päästökauppa- ja taakanjakosektoreilla sekä maankäyttösektorin päästövähennys-/hiilinielupotentiaali arvioidaan viipymättä uudelleen**

